

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Ik ben de Opstanding en het Leven

Johannes 11:25

Lazarus is gestorven. Tot verbijstering van zijn zusters. Want de Heere Jezus had toch gezegd: *'Deze krankheid is niet tot de dood, maar tot heerlijkheid Gods'...*? En ze zeggen het allebei: *'Waart Gij hier geweest, zo ware mijn broeder niet gestorven'*. En de schare zegt: *'Kon Hij, Die de ogen des blinden heeft geopend, niet maken dat deze niet gestorven ware?'* En zo komt de Heere Jezus daar in Bethanië allerlei dimensies van de dood tegen. Niet alleen de lichamelijke dood, maar ook sporen van de geestelijke dood, in de ongeloofswaarden van de zusters en de schare.

Ook wij worden door de dood omgeven. En dat niet alleen in de zin dat ons lichaam een keer zal sterven. Paulus zegt in Efeze 2 dat ieder mens van nature dood is door de misdaden en de zonden. De realiteit dat de mens dood is voor God. Onbekeerd en ongeloofv. En het erge is, dat we er van nature zo blind voor zijn. We zijn banger voor de dood aan het einde van ons leven, dan voor het feit dat we onbekeerd zijn. De mens is dood voor de dood. Hij beseft niet hoe groot zijn ellende is. En als dat niet verandert, dan tekent de Schrift ons in aangrijpende en ernstige beelden dat de mens dan wegzinkt in de eeuwige dood.

En nu zegt Jezus midden in de werkelijkheid van de drievoudige dood: *Ik ben de Opstanding en het Leven*. Dat kan Hij zeggen. Want Hij is de Zoon van de levende God. Maar er is meer. Niet alleen is de Heere Jezus de Almachtige. Maar

er was meer nodig om de dood te overwinnen. Niet alleen moest de Heere Jezus de macht hebben over de dood. Maar Hij moest ook het recht hebben over de dood. Want de apostel Paulus zegt in Romeinen 6 dat de dood een uitbetaling is. De bezoldiging der zonde, het loon op de zonde, is de dood. En iemand die altijd trouw de zonde heeft gediend, die ontvangt ook waar hij recht op heeft. Maar nu heeft Christus de bevoegdheid ontvangen om iemand uit de greep van de dood te trekken. En hoe heeft Hij die verkregen? Door Zelf de dood in te gaan. En als Hij zegt: *Ik ben de Opstanding en het Leven*, dan spreekt Hij niet alleen als Machthebbende, maar dan spreekt Hij ook als Borg. Maar het is wel duidelijk dat het dan wel gaat over zaken die alleen door het geloof te verstaan zijn. De Heere Jezus spreekt hier woorden die voor de mens van nature een dwaasheid zijn. En daarom vraagt Hij er direct achteraan: *Geloof jij dat?*

Martha zegt: *'Ja Heere!'* En het geheim ligt daarin dat *Hij* het zegt. Wat zou ze gezegd hebben als Petrus hier had gestaan of Johannes? Als zij hadden gezegd: geloof toch in de Heere Jezus! Dan had ze gezegd: ja dat kun jij wel zeggen, maar dat kan ik zomaar niet! Maar nu staat de Heere Jezus voor haar. En nu zegt *Hij* het: *Ik ben de Opstanding en het Leven*. En nu vraagt *Hij*: *geloof jij dat?* En dat is het verschil. Als wij als mensen tegen elkaar zeggen dat we geloven moeten. Dan zeggen

we het tegen onze oren. Maar als de Heere Jezus het zegt, dan zegt Hij het tegen ons hart. In Zijn spreken toont Hij Zijn almacht en Zijn genade. En als u vraagt: hoe kon ze dat nou? Dan ligt het geheim in de Heere. Want vooral die eerste twee woorden krijgen veel nadruk. *Ik ben*. En daarin horen wij de echo van de allergrootste Naam die God aan Zichzelf heeft gegeven. Jahwe. In de woorden van de Heere Jezus horen we iets van de grote Godsnaam doorklinken. *Ik ben de Opstanding en het Leven*. Ook nu nog wordt Zijn stem gehoord in de verkondiging van het Woord. En daar wil de Heilige Geest in meekomen. En als de Geest in dat Woord gaat aandringen. Als Hij onwederstandelijk gaat werken, dan dringt Hij door tot in het binnenste van ons hart. En dan zullen doden horen de stem van de Zone Gods. En die ze gehoord hebben zullen leven. Niet alleen voor een moment. Maar wie dit mag kennen, die zal leven, al ware hij ook gestorven. Dan zal de dood niet het laatste woord hebben.

Gods kinderen zijn niet gevrijwaard van de dood. En tegelijkertijd, na de dood ...Léven zij. Omdat ze hebben leren geloven in Christus. Al moet je dan sterven. Maar dan zegt Paulus, vanuit deze geloofswerkelijkheid, dan is dat sterven voor mij winst. *Want het leven is mij Christus en het sterven is mij gewin*. Hebt u dat ook al leren zeggen?

Elburg, ds. M.A. Kempeneers

De Heere Jezus spreekt hier woorden die voor de mens van nature een dwaasheid zijn.

Het beeld van de mens.

Jakobus 3: 6-11

Wat een foto is, is bekend. Wie heeft er geen foto van zichzelf. Er zijn maar weinig uitzonderingen. In bepaalde gevallen is het bezit noodzakelijk. Denk aan een rijbewijs of een paspoort. Nu geeft Gods Woord duidelijk het beeld van ieder mens met de verklaring

erbij. Nu wordt er op verschillende manier door de mens over de mens gesproken en gedacht. De mens kan zo zijn eigen visie hebben. Wanneer we luisteren naar wat er gehoord wordt in kerkelijke kringen dan gaat het meer over Jezus en het geloof, wat goed is, dan over de zonde en het 'zijn' voor God. Wie men geworden is. Hoe men staat tegenover de Heere. Het door God gegeven beeld in Zijn Woord van de mens kan beleden worden, maar leeft het? Maakt het schuldenaar voor God, dan blijft niet onbekend wat in de zondagen 4 en 5 van de Catechismus beleden wordt. Dit is geen scholastiek, maar vrucht van het ontdekkende werk van de Heilige Geest. Men komt met eigen beeld voor de Heere belijdend wat onverdiend is, maar ook smekend om het enige middel waardoor de verdiende straf kan ontgaan en wederom tot genade te komen (zondag 5 vraag 12). Wie nu Jezus Christus mag kennen als Borg en Middelaar en zo de vernieuwende werking van de Heilige Geest blijft geen vreemdeling van de voortgaande ontdekkende werking van de Heilige Geest. De verdieping van de zelfkennis gaat door gelijk Paulus van zichzelf schrijft. Ik weet dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont (Rom. 7:18).

Het rad onzer geboorte

Wat nu Jakobus schrijft in zijn brief staat daar niet haaks op. Ook wij mogen daar niet aan voorbijgaan. We mogen dit zeker niet naast ons neerleggen. Heeft Jakobus de tong vergeleken met een vuur, vervolgens wijst hij erop dat de tong het rad van onze geboorte ontsteekt en wordt ontstoken van de hel (vs. 6). De tong is niet alleen van betekenis, maar kan ook een schadelijke invloed uitoefenen of het mensenleven

verwoesten. Het hele lichaam kan er dus door besmet en beheerst worden zodat de invloed naar buiten niet uitblijft. Hitler zette de wereld in brand met zijn opzweepende redevoeringen. Nu heeft Jakobus het over het rad onzer geboorte. De kanttekenaren van de Statenvertaling denken aan de loop van ons leven dat is als een rad dat altijd omloopt van de morgen tot de avond, van de jeugd tot de ouderdom. Een commentator schrijft: 'Hele stukken van het individuele leven maar ook perioden van de geschiedenis kunnen lijden aan vergiftiging en verhitting door een enkel verkeerd, vervalst, verbitterd woord. Nimmer mag vergeten worden dat onze levensloop in sterke mate door de tong wordt beheerst. De boze werking en zo de uitwerking van de tong wordt in vlam gezet door de hel. De hel is de plaats van de verdoemden. De plaats waar ook de satan woont en vanwaar hij zijn macht uitoefent. De satan heeft door de val van de mensheid het recht en de macht te brengen tot zondigen. Ook met de tong. Dat wil niet zeggen dat nu de mens kan zeggen en doen wat hij wil. Al is hij in de macht van de zonde. Hij mag bidden, aanhoudend bidden om de genadekracht van de Heilige Geest. Heere, verlos van de boze en geef te spreken naar Uw wil. Laat de redenen mijns monds en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor Uw aangezicht, o Heere, mijn Rotssteen en mijn Verlosser (Psalm 19:15). In de verzen zeven en acht wil Jakobus door het gebruik van beelden uit de dierenwereld aantonen dat wat hij geschreven heeft niet overdreven is. Hij neemt mee naar de dierenwereld. Daar zien we vier soorten dieren. Wilde dieren, vogels, kruipende dieren en zeedieren. Deze indeling door

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een opstandingsmeditatie opgenomen van ds. M.A. Kempeneers over Johannes 11:25. Ds. M.C. Tanis schrijft over Jakobus 3:6-11 "Het beeld van de mens". Ds. P. Roos schrijft een artikel over het Godsbeeld. Ds. J.M.J. Kieviet schrijft dit keer een bijdrage over de drie boeken die verschenen zijn van de hand van ds. P. den Butter over de koningen van Juda en Israël. Ds. P. den Butter vraagt aandacht voor de promotie van ds. M.J. Kater. Ds. Hoefnagel schrijft in zijn rubriek over het tweede gebod. Tenslotte enkele boekbesprekingen.

Ontmoetingsdag Bewaar het Pand

D.V. zaterdag 7 mei (!) in de Christelijke Gereformeerde Kerk te Werkendam. Let erop dat dit niet de zaterdag na Pasen is. Sprekers: ds. M.C. Tanis, ds. M.A. Kempeneers, ds. K. Visser en ds. P. Roos. Dit jaar is het vierhonderd en vijftig jaar geleden dat de Nederlandse Geloofsbelijdenis werd opgesteld door Guido de Brès. Daar willen we op deze ontmoetingsdag aandacht voor vragen. De datum van de volgende ontmoetingsdag is D.V. 24 september 2011 op Urk.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 20 juli, Oosterkerk, Klaverplein 2, Elburg. Noteert u deze datum alvast in uw agenda.

LCJ

Kinderappel – 12. D.V. 14 mei CGK Noordeloos van 9.45-11.30 uur.

Kruispuntconferentie Huwelijk- D.V. zaterdag 11 juni HHK Nijkerk, Henri Nouwenstraat 14, 9.00-21.00 uur
Kruispuntconferentie Belijdenis D.V. zaterdag 18 juni van 9.30- 17.00 uur, CGK Meerkkerk, ds. H. Polinder en ds. J.M.J. Kieviet.

Verschijning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. donderdag 12 mei verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 5 mei.

AvH

Jakobus gegeven vinden we allereerst in het boek Genesis (Genesis 1:26 en 9:2). Nu is de menselijke natuur in staat om zelfs wilde dieren te temmen. Beesten die door buitengewone kracht of door de greep van hun klauwen een mens kunnen doden, worden getemd. Men kan zelfs die dieren zetten naar eigen wil. Dat is een schepingsgave aan de mens. Het staat in Genesis 1:28. Hoe het temmen plaats vindt, daar let de Heere op. Rekenschap wordt geëist van elke daad.

Veelzeggend

Wat nu volgt in vers 8 is diepaan-grijpend en beschamend. Het tegenstellend voegwoord “maar” wijst daarop. Maar de tong kan geen mens temmen. Niemand is daartoe in staat. De tong is zelfs een onbedwingelijk kwaad. Vol van dodelijk venijn (vs. 8). Zij is een onophoudelijke bron van alle mogelijk gif en verderf. Door die aanduiding wordt door Jakobus zo gewezen op de slang die schuifend en voorzichtig te werk gaat. Zo nu kan ook gebruik gemaakt worden van de tong. Lief en zelfs vroom kan er gelasterd worden en ondertussen doet het gif zijn werking. In spreken of door het geschreven woord. Welk een tegenstelling met het paradijsleven. De tong is door de zonde verworden. Welk een kwaad wordt gesticht door het allerkleinste lid. En wat erg is als blijkt: rustig voortleven en slapen. Soms met zelfverontschuldiging. Nu mag door Christus’ verdienste er de algemene genade zijn. Verdiend door Zijn voldoening op de weg van lijden en sterven. Het is zelfs zo dat buitenkerkelijken in de omgang betrouwbaar zijn. In spreken en daden. Soms een beschamend voorbeeld voor wat in de kerken gehoord wordt. Het gaat door Christus nog verder. Veel doet de verbondenheid met Hem en het geleid worden door Zijn Heilige Geest. Er komt de zelftucht. Niet los van de tucht waar Gods Woord van spreekt. Die tucht spreekt van Goddelijke eis maar daarnaast ook van de Heilige Geest. Hij leert de mens zijn tong te weerhouden van het kwade (1 Joh. 3:10) en

leidt tot het liefhebben met de daad en waarheid (1 Joh. 3:18). De tong is daarbij heer en meester. Wanneer nu Jakobus verder wijst op het tweërlei gebruik van de tong dan kunnen we niet wijzen op de wereld alleen of op de ongelovige. Jakobus gebruikt weer het persoonlijk voornaamwoord ‘wij’. Met insluiting van zichzelf heeft hij het over datgene wat gebeurt onder kerkmensen. Door haar, namelijk de tong, loven wij God en de Vader en door haar vervloeken wij de mensen die naar de gelijk-nis van God gemaakt zijn (vs. 9).

Eén tong en twee talen

Zo is het! Met het ene kleine lid kan men tweërlei doen. Loven en vervloeken. Loven God en de Vader. God de Eeuwige. De God met Zijn rijke deugden. De Schepper en Onderhouder van al het geschapene. De Vader van Jezus Christus en in Hem Vader van geadopteerde kinderen. De Vader van weduwen en wezen en krachtens schepping van allen. De lofprijzing van de God en de Vader was de Joden niet onbekend. Gebruikelijk was het om bij verschillende gerechten een lofprijzing uit te spreken. Bijvoorbeeld na de servering van de wijn werd daarvan niets gedronken voordat een lofprijzing werd uitgesproken. Gehoord werd “Geprezen zijt Gij, Jahwe onze God, Koning van de wereld, Die vrucht aan ons schenkt.” Evenals bij ons werd in de erediensten in de gebeden God geprezen. Maar nu het tegendeel. Het vervloeken van de mensen. Twee talen uit een mond. Het ene woord is gericht naar boven, het andere naar beneden. Een scherp en treffend woord. In iemands aanwezigheid. Achter zijn of haar rug. In een anonieme brief. Het laatste is ook een ambtsdrager niet vreemd. Er gebeurt wat in de gemeenten. In de gezinnen. Op straat en in huis. Ook wil men door samenscholing een complot bevorderen. Onze tijd is er niet vreemd van. Nu heeft Jakobus het over vervloeken. Nu komen in de Bijbel vloekuitspraken voor. We moeten bezien waarom en waartoe ze gebruikt werden. De juiste, de rechtvaardige vloek mag niet

los gezien worden van de ingeving door de Heere. Het ‘aldus zegt de Heere’ staat er niet los van. In kerk en wereld staan we in contact met mensen. Ten opzichte van iedereen draagt men een verantwoordelijkheid. Want wie men ook is, hij of zij is Gods beelddrager. In die zin, en dan los van de val, is ieder mens dit gebleven. In Hem, namelijk de Heere, leven wij en bewegen wij ons en zijn wij. We zijn Zijn geslacht. Zijn schepselen (Hand. 17:28). Het kwetsen, beleiden, verwonden, onttroenen van een ander houdt niet in dat God de Heere alleen maar Toehoorder of Toeschouwer is. En verder niets. Het waarschuwend woord wat Zacharia namens de Heere uitsprekt mag niet vergeten worden. Wie ulieden aanraakt die raakt Zijn oogappel aan (Zach. 2:8c). Dit geldt bijzonder Zijn kinderen. Zijn ambtsdragers. Nu kunnen voor ons Gods molens langzaam malen. Maar ze doen het toch. Met een ernstige, liefdevolle vermaning schrijft Paulus: dit moet mijn broeders alzo niet geschieden. Daarmee doelt hij op het dualistisch spreken. Dan goed en dan kwaad is zonde voor God. Het kan en mag niet. Een bron kan geen tweërlei water, bitter en zoet opwellen. De vijgenboom en de wijnstok hebben hun eigen vrucht. Uit de vrucht wordt de boom gekend. Zo de christen aan de levenshouding. Aan zijn praat en zijn daad. Met een goed getuigenis van hen die buiten zijn. Daartoe dringt en leidt de vreze des Heeren.

M.C. Tanis

*De tong is
door de zonde
verworden.
Welk een
kwaad wordt
gesticht
door het
allerkleinste
lid. En wat
erg is als
blijkt: rustig
voortleven en
slapen.*

En helaas moeten we zeggen, dat de meesten onbekeerd zijn. Verreweg de meesten; ja dat ook in de gemeente des Heeren, velen nog niet eens blijken hun onbekeerdheid te hebben geleerd, laat staan dat zij zich voor bekeerden zouden mogen uitgeven.

*G. Wisse,
De bekering des mensen.*

Godsbeeld

Prof. H.G. L. Peels sprak verleden week voor de ambtsdragerconferentie van onze Kerken over het Godsbeeld. Zijn inleiding ging nader bepaald over Gods heiligheid en hij ziet daarin de meest wezenlijke grondtrek in de openbaring Gods. Het onderwerp is onze aandacht meer dan waard.

Echte liefde voor mens en wereld ligt ook daarin dat wij verlost worden van de zonde en dat we andere mensen zullen worden.

De Bijbel schrijft aan God allerlei eigenschappen of deugden toe, zoals liefde, rechtvaardigheid, wijsheid; er zijn er meer te noemen. Gods heiligheid neemt temidden van Gods deugden volgens de professor een prominente plaats in. „Gods heiligheid ontvouwt zich op velerlei wijzen. Hij is de gans Andere, onaantastbaar, majestueus verheven, oneindig gescheiden van deze wereld. Nog meer omdat er een diepe kloof is tussen Hem en de zonde. Maar Hij is ook de zeer Nabije. In het samengaan van deze twee aspecten ligt het wonder van de Bijbelse openbaring van God”, zo omschrijft hij deze eigenschap van God. Gods heiligheid stempelt Zijn gehele omgang met ons, mensen en ons spreken over God moet omgekeerd ook weer gekenmerkt worden door diezelfde heiligheid. Prof. Peels geeft ook aan dat Gods heiligheid in deze tijd onder druk staat. Mensen bepalen zelf wie God is. Hij noemt dat de humanisering van het Godsbeeld. Vanuit allerlei religies haalt men aansprekende elementen weg en met behulp daarvan ontstaat dan het moderne Godsbeeld, dat echter niet ontleend is aan de Bijbel. Wie hierover nadenkt, weet dat dit eigenlijk al sinds mensenheugenis bestaat. De Heere verbood Israël in het tweede gebod een beeld van Hem te maken. Heidense afgodsbeelden werden gemaakt van hout en steen. Daarmee wil de Heere op geen enkele wijze iets te maken hebben. Hij is veel te groot voor welk beeld dan ook. Het was de vreselijke zonde van Aäron dat hij als hogepriester eraan meewerkte om de heilige God voor te stellen als een kalf. Kennelijk echter wilde het volk dat. Zo gebeurt dat dan

ook in onze tijd. De heilige God wordt neergehaald naar het platvloerse wereldse niveau. We schepden ons een God, Die voldoet aan onze voorwaarden. In onze tijd is dat een God, Die de hand op je schouder legt en ons troostend nabij wil zijn in onze moeiten. Die voorstelling komen we inderdaad overal tegen. In de volksmond heet het dat God liefde is. En Zijn liefde wordt bij het horen van allerlei leed en rampspoed dan ook direct sterk betwijfeld. „Als God dan liefde is, dan zou dat niet gebeuren”. Hoe komen de mensen aan deze voorstelling? Het staat in de Bijbel, dus het is niet onwaar; maar het complete Bijbelse spreken over God is veel omvattender. Gods toorn wordt door Zijn liefde niet verzwakt. Gods liefde is ook liefde tot Zijn heilig recht en Zijn wet. Echte liefde voor mens en wereld ligt ook daarin dat wij verlost worden van de zonde en dat we andere mensen zullen worden. Gods liefde is liefde tot het volmaakt goede en daarom strijdt deze liefde met elke vorm van zonde en kwaad. Onze catechismus zegt: God is wel barmhartig, maar Hij is ook rechtvaardig. Ook in die vraag treffen we de menselijke zucht aan om God naar onze hand te zetten. Heeft de kerk dit beeld van God niet zelf aan de wereld geleerd? In de eerste zondagen van ons leerboek en ook daarna kunnen we het Bijbelse Godsbeeld vinden, al is het tegelijk zo dat elk menselijk spreken over God een spreken “op afstand” is. In het tegenwoordige spreken over God is geen plaats voor Gods oordelen. Toch spreekt Gods Woord daar juist wel over. Denk aan de zondvloed,

aan de verwoesting van Sodom en Gomorra, aan de verwoesting van Jeruzalem enz. Zo moeten we persoonlijk de Heere ook leren kennen. Daardoor wordt de zonde werkelijk tot zonde en blijkt de noodzaak van de verzoening. U hebt de dagelijkse omgang met de Bijbel als Gods Woord meer dan nodig, om telkens weer het beeld van God u te kunnen voorstellen. U zult ook steeds weer nieuwe lijnen daarin ontdekken. Het zal ons ongetwijfeld ook aanspreken dat Prof. Peels in het spoor van de Catechismus hieruit conclusies trekt voor de eredienst. Maar natuurlijk heeft het ook alles te maken met ons gebedsleven en onze omgang met het Woord en de sacramenten.

Ik wil hierover nog even verder met u denken en dan betrek ik hetgeen werd gezegd ook op het beeld van de Heere Jezus als de Zoon van God. Er is een voorstelling die ervan uitgaat dat God een toornend God is en dat Jezus enkel liefde is. Deze gedachte strijdt met het onderwijs van de Schrift. Ik vrees echter dat het moderne Godsbeeld ook wordt toegepast op de persoon van Christus. Hij is de menselijke openbaring van Gods liefde. En alweer zeg ik dan dat dit waar is. Maar Hij is oneindig veel meer. Hij is de Zoon van God, delend in hetzelfde wezen als de Vader. Hij is even heilig als God dat is. Hij haat de zonde evenzeer als Zijn Vader in de hemel. Het is verbazend hoezeer zich dat aan onze aandacht telkens weer lijkt te onttrekken. Zijn heiligheid blijkt duidelijk in Zijn onderwijs van de wet in Mattheus 5, Hij spreekt eerlijk en onbevangen over de hel, Hij vervloekt de onvruchtbare vijgenboom, Hij spreekt Zijn oordelen uit over de Farizeeën en zo zijn er veel meer voorbeelden te geven. Nemen we deze woorden wel ernstig genoeg? Gebruiken we het

Evangelie van Christus niet vaak als een pleister op een wond, die niet uitgedrukt en gereinigd is? Kunt u zich een Jezus voorstellen Die vijfduizend mensen ziet heengaan, bij Hem vandaan, vanwege de ergernis die Zijn woorden hen hadden gegeven? En kunnen we ons voorstellen dat de discipelen allen aan Hem geërgerd werden? Zo is het waarneembaar dat er ook op dit terrein een scheefgroei optreedt. Verkeerde beeldvorming speelt ons parten. We scheppen ons eigen goden en godsbeelden, die weinig te maken hebben met de schriftuurlijke kaders. Gods heiligheid moet de liturgie bepalen, maar ook de prediking. Hopelijk wordt er recht gedaan aan de waarheid, waarover ook de Heere Jezus Zelf nadrukkelijk sprak. Betekent dit nu dat de prediking een schrikwekkend karakter krijgt? Leidt dit niet tot een versmalling van het Evangelie? Verliest de gemeente daardoor niet haar houvast? Als dit houvast verkeerd is, dan moeten we het verliezen en prijsgeven. Maar het Evangelie wordt zeker niet geminimaliseerd. Want wat van God geldt, geldt ook van Zijn Zoon. Hij is de Bewogene, die de schare niet zomaar wegstuurt. Hij heeft alom zieken en ellendigen willen genezen en redden. Hij sprak over de vergeving der zonden en over de ware rust, die er bij Hem te vinden is. Zijn toorn en Zijn liefde komen tot een hechte eenheid in Zijn offer aan het kruis. Tegen de donkere achtergrond van Gods oordelen wordt Zijn bloed dierbaar. Zijn lijden als Borg was een lijden onder de heiligheid Gods. Daar kon geen woord van ter aarde vallen, zoals we dat zien in de lijdensweg die Hij moest gaan. Hij heeft de beker geledigd uit liefde tot Zijn Vader en Zijn God. Daardoor blijft er geen zonde van Zijn Kerk onverzoend. Juist Zijn bitter lijden en sterven bepaalt mij bij de ernst en de omvang van mijn zonde en schuld. Door de Geest der genade en der gebeden gaan zondaren zien Wie zij doorstoken hebben. In Zijn Borgwerk ligt de volle rijke liefde van God verklaard. Maar u begrijpt het gevaar: als we ons zelf een God voorstellen naar ons

idee, dan maken we het offer van Christus overbodig. Dan weegt de zonde niet en verschrikken de oordelen van God niet en dan trekt het kruis van Christus ons ook niet. Dan wordt Jezus een goede vriend en dan geeft Hij zin aan ons bestaan en voldoet Hij aan al onze verwachtingen. Nemen we Gods heiligheid weg dan ontvalt ons het gehele Woord van God. We houden dan geen Evangelie meer over. Het gaat om een eerlijke prediking waarin zondaren ook eerlijk worden behandeld; eerlijk, maar wel gefundeerd en afdoende. Het is waar dat er in de preken zeker ook eenzijdige godsbeelden doorklinken, die naar andere kanten het evenwicht verliezen. Maar dat is niet de ei-

genlijke kwaal van onze tijd. Als het goed is, zijn die preken het meest gunnend en ruim, die het kruis stellen tegen de achtergrond van de vloek der wet. Vertrouw u toe aan deze Drieënige God, Die genade en waarheid weet samen te smeden tot een heerlijke eenheid. "De wet is door Mozes gegeven; de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden" (Joh.1:17). Wees bang voor de zonde, maar niet voor God. Heb deze God lief vanuit Zijn zondaarsliefde. Deze liefde moge ons ervoor behoeden dat we behouden zouden willen worden ten koste van Gods eer. "Door al Uw deugen aangespoord, hebt Gij Uw Woord, en trouw verheven".

P. Roos

We scheppen ons eigen goden en godsbeelden, die weinig te maken hebben met de schriftuurlijke kaders.

Uitgave

De Belofte bleef gelden

Een vorstelijke trilogie voltooid

"Wat is de uitwerking van de prediking van Azaria? Wordt er naar hem geluisterd? Door Asa? Door het volk? Of blijft de prediking zonder uitwerking, zoals al zo vaak het geval was? Al zo vaak heeft de Heere tot Zijn volk op deze manier gesproken. Maar de harten bleven gesloten. Er was geen respons. Alles bleef zoals het was. Nee, het is niet vanzelfsprekend dat Azaria's boodschap ditmaal uitwerking zal hebben. Wil dat zo zijn dan moet niet alleen Azaria spreken door de Geest Gods, maar dan moeten koning en volk ook luisteren onder invloed van diezelfde Geest. Hij moet dan de oren openen en de harten gewillig maken en tot gehoorzaamheid brengen. Dan zal er zegen zijn. Is dat zo deze keer?"

Zomaar een fragment uit een nog niet zo lang geleden verschenen boek van ds. P. den Butter. Eén van de drie in een serie. Samen vormen ze een trilogie. Het derde en laatste deel kwam een enkele week geleden uit. Gedrieën beschrijven ze de weg en het werk van de koningen van Israël en Juda, aan de hand van wat de

Bijbel ons daarover zegt. Het is vooral in de bijbelboeken 1 en 2 Koningen en 1 en 2 Kronieken dat ons de geschiedenissen van de koningsdynastieën van Gods verbondsvolk worden verhaald. Het betreft het gebeurde tussen de scheuring van het rijk (in 931 v.Chr.) tot de ballingschap van Juda (in 586 v.Chr.). Een tijdspanne dus van bijna 350 jaar. Twee broedervolken leefden naast elkaar. Dikwijls in heftige confrontatie met elkaar. Het tweestammenrijk Juda en het tienstammenrijk Israël. Overigens is het rijk van de tien stammen al beëindigd in 722 v.Chr. Het volk werd gedeporteerd naar het gebied van Assyrië en is daar grotendeels ondergegaan in de volkenzee.

Niet verstoten

Ds. P. den Butter mag het genoegen smaken deze serie boeken nu voltooid te zien. Ook in ons blad schreef hij – en schrijft hij nog – over deze geschiedenissen. In de vorm van deze boeken overstijgen zijn bijdragen de vluchtigheid die eigen is aan kerkbladartikelen. Het is goed om de doorwrochte studie,

Twee broedervolken leefden naast elkaar. Dikwijls in heftige confrontatie met elkaar.

De heilige
God koerst
op het door
Hem bepaalde
doel aan.
Zijn beloften
moeten
vervuld
worden! Zijn
raad moet
bestaan! Hij
zal al Zijn
welbehagen
doen!

waarvan de vrucht in deze boeken geboden wordt, in handen van veel (andere) lezers te wensen. In ieder geval het hun ter lezing aan te bieden. Ondanks perioden van ziekte en andere zorgen die er waren, heeft de Heere hem kracht gegeven om dit werk te doen. De lezers van ons blad – en de kopers/lezers van de serie boeken – zullen met ds. Den Butter dankbaar zijn voor de verschijning van deze boeken. Wij feliciteren hem en zijn vrouw er in ieder geval hartelijk mee.

De drie boeken hebben sprekende titels. *De Stem bleef klinken* (over de koningen van Israël), *De Lamp bleef branden* (over de koningen van Juda, I) en *De Hoop bleef leven* (idem, II). In het rijk van de tien stammen is er veel verkeerdd gegaan. Geen enkele koning was er die de Heere vreesde. En het volk ging daarin de koning achterna. Maar de Heere had Zijn volk niet over voor het verderf. Daarom zond Hij Zijn profeten. Hun stem, vertegenwoordigend de stem van de heilige God Zelf, is steeds blijven klinken. Vandaar de titel van het eerste boek.

In het kleinere rijk van Juda was het niet heel anders. Opvallend, Juda heeft Godvrezende koningen gekend. Voorbeelden daarvan waren Josafat en Hizkia. Toch geldt het ook van de koningen die de Heere zochten en Hem wensten te eren, dat ook zij de Heere niet dienden met een volkomen hart. Altijd was er wel weer een afwijking van de weg van de Heere. Hetzij door hoogmoed, hetzij door slapheid van karakter. Het geheim van het volk van Juda lag echter niet in dat volk zelf of in hun koning. Dat geheim was de belofte die er lag. David had de belofte ontvangen dat er altijd weer iemand zou zijn die het koningschap zou voortzetten. En de Heere maakte het gedurende veel eeuwen waar: de Lamp bleef branden. Naarmate de geschiedenis vorderde, werden de tijden donkerder en uitzichtlozer. Tenslotte hingen de wolken van het oordeel heel laag. In het noordelijke rijk nog ruim 130 jaar eerder dan in Juda.

Maar ook daar kwam aan de lankmoedigheid van de Heere een eind. Stad en tempel werden tenslotte verwoest en het volk naar Babel weggevoerd. Degenen die ook in die donkere tijden de Heere bleven zoeken, zullen het dubbel zwaar hebben gehad. Toch bleef de Hoop leven. Zelfs in de duisternis van de ballingschap. De Heere heeft uiteindelijk Zijn volk niet verstoten.

Betrouwbaar

Wat is de verdienste van deze serie boeken? Ik wil er meer dan één noemen. Allereerst prijs ik de gedegen bijbelstudie die aan deze boeken ten grondslag ligt. Een groot deel van de besproken Schriftgedeelten behoort niet tot de meest bekende. Maar ook deze behoren tot het geopenbaarde Woord van God. Ze zijn het dan ook waard om aandachtig gelezen en bestudeerd te worden. Al (!) de Schrift is van God ingegeven. Het is dan ook dikwijls verrassend wanneer – en dat gebeurt in deze boeken regelmatig – nieuw licht valt op oude en minder bekende geschiedenissen.

Ondertussen, en dat is het tweede, mogen we niet vergeten dat het hier om heilsgeschiedenis gaat. Het is de *historia revelationis*, de geschiedenis van de Godsopenbaring. De Heere is bezig Zich bekend te maken in Zijn goddelijke deugden. Ten aanzien van de aan David geschonken belofte geldt dat wel in zeer bijzondere mate. De heilige God koerst op het door Hem bepaalde doel aan. Zijn beloften moeten vervuld worden! Zijn raad moet bestaan! Hij zal al Zijn welbehagen doen! Voor die grote spanningsboog is in deze boeken ruimschoots aandacht. Eigenlijk is dat het wat in de titels pregnant tot uitdrukking komt: de Heere is een betrouwbaar God. Hij is getrouw aan Zijn Woord. Trouw aan Zijn eis. Die blijft gelden! Trouw aan Zijn bedreiging. Die vervalt niet! Trouw aan Zijn beloftewoord. Het staat op recht en waarheid pal! Wat zich hier in deze Oudtestamentische geschiedenissen ten diepste afspeelt, is de worsteling rond de aanstaande

komst van de Gegevene des Vaders. De Beloofde, die de grote vijand zal overwinnen. “Wat dan wel heel bijzonder opvalt, is dat Hij komt dwars door zonden en ongerechtigheden heen. Die zonden houden Hem niet tegen. Integendeel, die zonden bewijzen eens te meer dat de komst van de Zaligmaker absoluut noodzakelijk was.” [deel 3, pag. 11].

Hiermee kom ik op het derde opvallende in deze boeken. Dat is, wat ik zou willen noemen, de steeds terug komende woorden van bezinning en appèl. Op al die plaatsen klinkt de stem van de pastor. De schrijver laat zich kennen als iemand die er niet tevreden mee is wanneer het de lezer duidelijk is wat er staat en evenmin wanneer hij zijn verhaal als boeiend en onderhoudend zal ervaren. Nee, Gods Woord wil het hart bereiken. Ja, ook het hoofd. Het Woord van God is het waard dat we ons inspannen om het te begrijpen. Maar *het hart kent zijn eigen redenen*. En op dat hart van de mens wil het Woord van God zich richten. Hetzij tot vermaning, hetzij tot vertroosting.

Op dit punt gekomen, voel ik de verleiding om ruimhartig te gaan citeren. Want de geestelijke lessen en de pastorale gevolgtrekkingen in deze boeken zijn vele. Ik zal me inhouden en neem een enkel voorbeeld uit deel 3. Bij de dood van Achaz: “De Schrift roept ons op om acht te geven op het einde van de oprechten, om dan te zien hoe de Heere dat einde kroont met vrede. Het kan ook nuttig zijn om af en toe eens acht te geven op het einde van de goddelozen om dan te zien hoe vreselijk het is om te sterven zonder God en zonder de verzoening met God door het bloed van Christus...” [27]. Over de slapheid van Zedekia: “Eigenlijk is hij een tragische figuur. Zulke mensen zijn beklagenswaardig. Ze wekken eerder medelijden dan boosheid op. Als ze nu maar op een plaatsje ergens achteraf stonden, dan zouden ze nog niet zoveel kwaad doen. Maar als ze, zoals Zedekia, een verantwoordelijke functie bekleden, dan slepen

ze ook anderen in hun val mee..." [226]. Tenslotte: "De verwoesting van Jeruzalem, van de stad en van de tempel, geeft op duidelijke wijze te kennen, dat vroeger ondervonden uitreddingen geen garantie inhouden, dat er altijd verlossing zal komen. Ook al heeft de Heere in vroeger jaren Zijn gunst bewezen, dan betekent dat geenszins dat nieuwe zonden ongestraft zullen blijven..." [238].

Al met al: de inhoud van deze boeken is het meer dan waard om er aandachtig kennis van te nemen. "God blijft getrouw. Zijn Woord blijft waar. Gods genadegiften en Zijn roeping zijn onberouwelijk. De nog on vervulde beloften zullen ook vervulling krijgen. Onder andere het woord dat Paulus aankondigt als een geheimenis, namelijk dat gans Israël zalig zal worden. Het volk, het land, de

Messias – ze horen bij elkaar. Nog is er alle reden tot hoopvol verwachten. Gods genade is nog lang niet uitgeput. Van Hem mogen ook nu nog grote dingen worden verwacht." [deel 3, 256]. De Belofte blijft gelden!

J.M.J. Kieviet

Promotie

Kom en zie

De titel van dit artikel is ook de titel van de dissertatie waarop ds. M.J. Kater van St. Jansklooster op 29 maart j.l. in Apeldoorn promoveerde. De ondertitel van dit boek luidt 'De pre-existentie van de Zoon belicht vanuit de existentie van Jezus Christus'.

Thema

De titel 'Kom en zie' is voor iemand die thuis is in de Bijbel direct herkenbaar. Het zijn de woorden van de Heere Jezus die Hij eens sprak tot twee discipelen van Johannes de Doper toen deze Hem gingen volgen en aan Hem gevraagd hadden waar Hij woonde. De Heiland nodigde hen toen uit met deze woorden.

Het zijn deze woorden die ds. Kater indertijd als intrekst gebruikte toen hij in Zeist in het ambt bevestigd was. Deze woorden heeft hij nu met zijn studie ook op zichzelf toegepast als een uitnodiging om de Zoon van God te leren kennen in Zijn verschijning in het vlees. Tijdens de promotie gaf hij dan ook te kennen dat mede door zijn studie zijn liefde tot de Heiland gegroeid was. Eigenlijk was het een ontroerend moment toen hij vertelde dat de vrucht die zijn studie voor hem persoonlijk had, al was weergegeven door de Bruid uit het Hooglied: Al wat aan Hem is, is gans begerlijk; zulkeen is mijn Liefste. De ondertitel begrijpt iedereen niet onmiddellijk. Wel is terstond duidelijk dat het om een onderwerp gaat waar ons verstand al heel snel tekort schiet. Paulus zei al, dat de verborgenheid der god-

zaligheid groot is (1 Tim. 3:16). Onder die verborgenheid verstaat hij onder meer dat God geopenbaard is in het vlees. Evenwel, hoe onbevattelijk dit thema dan ook voor ons beperkte verstand mag zijn, het is van wezenlijk belang voor de hele leer der zaligheid. Zonder de pre-existentie van de Zoon zou de existentie van Jezus Christus weinig of geen betekenis hebben gehad. Waarom niet? Omdat, als de Heere Jezus alleen maar een existentie (een bestaan op aarde) gehad zou hebben en geen pre-existentie (een bestaan in de hemel voorafgaande aan Zijn komst in het vlees) Hij nooit de Zaligmaker zou hebben kunnen zijn. Hij moest immers zowel God als mens zijn. Dat leert ons Gods Woord duidelijk. Onze Catechismus vat in de zondagen 5 en 6 kort samen wat de bijbelse boodschap in dit opzicht is. Evenwel, de vereniging van de twee naturen van Christus blijft in vele opzichten voor ons inderdaad een verborgenheid en de kerk is in haar omschrijving van deze dingen nog nooit verder gekomen dan wat het concilie van Chalcedon daarover heeft gezegd. Sprekend over de verhouding van de twee naturen van de Zaligmaker is daar gezegd dat die naturen

ondanks de vereniging ongedeeld en ongescheiden, onvermengd en onveranderd zijn. Daarmee is dan tegelijk de limiet van ons denken bereikt. Verder kijken kunnen we niet.

Het thema in Kater's dissertatie is van oude tijden af van grote betekenis geacht. De kerk in de eerste eeuwen na Pinksteren heeft er veel aandacht aan gegeven en er zijn - vanwege het belang ervan - ook uitspraken gedaan die we nog altijd in onze belijdenissen terugvinden. De geschiedenis van dit dogma laat zien hoe de Heere Jezus Zijn belofte vervuld heeft, namelijk dat de andere Trooster (de Heilige Geest) de kerk in alle waarheid zou leiden (Joh. 16:13).

Boek

Nu is het niet nodig dat elk christenmens zich met dit leerstuk zo intensief bezig houdt zoals dr. Kater heeft gedaan. Dat zou verreweg de meeste mensen niet mogelijk zijn. Dat de theologie zich er intensief mee bezig houdt is evenwel haar plicht. Zeker is dat zo, als in een bepaalde periode in de geschiedenis van die kerk dingen verkondigd worden die van de aangenomen leer afwijken. En dat gebeurt, ook in onze tijd. Dr. Kater heeft dat aangetoond in een eerste deel van 'Kom en zie', dat al eerder verscheen en dat daarom nu niet meer bij zijn dissertatie behoorde.

In het tweede deel, dat hij op 29 maart mocht verdedigen laat de

Het zijn de woorden van de Heere Jezus die Hij eens sprak tot twee discipelen van Johannes de Doper toen deze Hem gingen volgen en aan Hem gevraagd hadden waar Hij woonde.

Als ik zelf een oordeel mag hebben over dit werk dan kan ik alleen maar zeggen dat ik er diep respect voor heb.

schrijver zien hoe de vroege kerk hierover heeft gesproken en hoe het tot een onderdeel van ons belijden is geworden. Verder komt in dit tweede deel het belangrijkste aspect aan de orde, namelijk hoe de Bijbel over een en ander spreekt. Met name wordt daarin Col. 1:15-20 grondig verklaard. Wat mij betreft, ik vind de exegetische gedeelten van het boek, waarin Gods Woord zelf ter sprake komt en waarin gespeurd wordt naar de diepe betekenis van wat er staat, het meest boeiende deel.

Als ik zelf een oordeel mag hebben over dit werk dan kan ik alleen maar zeggen dat ik er diep respect voor heb. Ik beweer hiermee geenszins dat ik in staat ben zo'n wetenschappelijk oordeel te hebben als de hooggeleerde heren die met de promovendus de degens kruisten, maar naar mijn opinie is deze dissertatie van hoogwaardige kwaliteit. Graag wil ik daarom ook in ons blad dr. Kater van harte feliciteren met het resultaat van zijn studie en met de titel die hem kon worden verleend.

Ik doe dat met des te meer vreugde omdat onze wegen elkaar nog al eens gekruist hebben en ik van nabij mocht meemaken hoe ds. Kater zich ontwikkelde van catechisant tot predikant en van predikant tot doctor theologiae. Er is hard voor gewerkt en de titel is dus eerlijk verdiend. Of nee, laat ik met dr. Kater maar blijven zeggen dat het enkel genade is.

Promotie

De promotie in Apeldoorn was een plechtig gebeuren. Wat er zo over en weer werd beweerd en beargumenteerd liet zien dat niet iedereen gelijk dacht. Maar dat mag ook wel, mits we ons in onze gedachtenvorming baseren op Gods Waarheid en daarmee ook blijven binnen het raam van onze confessie.

Een enkele keer kreeg ik een beetje het gevoel dat sommige hooggeleerden van mening zijn dat hun opvattingen toch eigenlijk door iedereen zouden moeten worden gedeeld en dat ze daar heel stellig in zijn. Echter, ik kan het mis hebben. Wel bleef bij mij het besef over dat ook hoogleraren gewone

mensen zijn, ook in hun verlangen om gelijk te krijgen. Ach ja, in de grond van de zaak zijn we allemaal net eender, nietwaar? Niettemin was het een bijeenkomst op hoog niveau en dr. Kater en de zijnen kunnen terugzien op een mooie middag.

Hoe nu verder? Graag zou ik persoonlijk zien dat dr. Kater een keer gelegenheid zou hebben om wat in de dissertatie in academische taal geschreven staat te vertalen in een taal die ook eenvoudige mensen verstaan. Dat zou ik daarom graag willen omdat het onderwerp van zo'n uitnemend belang is. Het gaat immers over onze Zaligmaaker van Wie Paulus schreef dat hij Hem zo graag zou kennen (en vervolgen te kennen).

Hoe het met de promovendus verder zal gaan ligt in de handen van Zijn Zender. Laat hij, afgedacht van de vragen waar en hoe, maar blijven zeggen: Kom en zie.

P. den Butter

Vragenrubriek

Het tweede gebod

Maar wat verbiedt de Heere nu in het tweede gebod?

Dan kom ik nu toe aan een vraag van een jeugdige lezeres. Mama zal de vraag wel netjes en duidelijk opgesteld hebben! Die vraag luidt als volgt: "In de Tien Gebooden staat dat je geen gesneden beeld of een gelijkenis mag maken van wat boven in de hemel is. Mijn moeder zegt dat je beter niet de Heere Jezus kan tekenen. Ik vroeg of je ook geen engelen mag tekenen. Ze zei dat je dat maar beter niet kan doen. Maar op het deksel van de Ark stonden beelden van engelen. Mag dat dan wel?"

Je hebt helemaal gelijk hoor! Boven het verzoendeksel van de ark bevonden zich twee gouden cherubs of cherubijnen, engelen van goud gemaakt. Dat moest

van de Heere. Ook in de gordijnstof van het voorhangsel, het gordijn dat het heilige scheidde van het heilige der heiligen, waren cherubs ingenaaid. Een cherub is een bijzondere engel, die dus echt bestaat. Toen Adam en Eva het paradijs uit moesten, liet God de ingang van de hof bewaken door deze speciale engelen, de cherubs. Hoe cherubs er uit zien weten we niet. Wel weten we uit de wetten van Mozes (Exodus 25) een beetje hoe die gouden cherubs eruit zagen; dat ze net als wij een gezicht hadden, waarmee ze naar het verzoendeksel keken en ook hadden ze vleugels.

Die gouden cherubijnen op de ark waren dus beelden van hemelse engelen. En God Zelf had de op-

dracht gegeven die cherubijnen te maken. Dat is dus wat anders als dat wij afbeeldingen maken van dingen die we nooit gezien hebben. Dan gaat onze fantasie een grote rol spelen. En we hebben het gewoon mis, omdat wij de werkelijkheid niet gezien hebben!

Maar wat verbiedt de Heere nu in het tweede gebod? Dit, dat we dergelijke beelden zouden maken om die te aanbidden! En dat mag niet! We moeten alleen God de Heere aanbidden en geen beelden. Iets moois maken en dat aanbidden is afgoderij. En dat doet een mens graag! Dat zie je al aan de voet van de Horeb, waar het volk Israel een gouden kalf maakte en dat kalf ging aanbidden! Ze zagen die koe als een beeld van God! Dat

was een hele grote zonde.

Zij maakten zich, de HEER'
ten spot,
Een kalf bij Horeb tot een god.
Waarvoor zij zich eerbiedig
bogen;
Een os, die gras eet op het
veld,
Een beeld, o gruwel in Gods
ogen,
Werd toen aan Hem gelijk
gesteld. (Psalm 106:11)

Later heeft God aan Mozes ook
nog eens de opdracht gegeven om
een koperen slang te maken. Je
kent die geschiedenis wel! Maar
wat heeft het volk later met die
koperen slang gedaan? Die heb-
ben ze ook weer aanbeden!
Koning Hizkia heeft de koperen
slang toen laten vernalen: die
slang is niets! zei hij. Hij bedoelde:
de Heere is alles, alleen Hij mag
worden aanbeden! Zo zie je, dat
mensen gauw komen tot het aan-
bidden van beelden!

Ik denk dat jullie thuis geen beeld
ergens in de kamer hebben staan,
waarvoor je neer knielt! Maar je
kunt ook in je gedachten een be-
paalde voorstelling van de Heere
maken en daarin geloven. Ook dat
is afgoderij! Zo denken veel men-
sen dat God een soort tiran is, of
iemand die zich van deze wereld
niets aantrekt, of een goeie, oude
man, die alles goed vindt en alle
mensen lief en aardig vindt! Die
"beelden" kloppen niet met de
Bijbel! Daar moet je dus ook voor
oppassen. En altijd eerbiedig vra-
gen of je de Heere echt mag leren
kennen vanuit de Bijbel. En als je
Hem leert kennen dan ga je Hem
aanbidden, eerbiedig op je knieën
voor je bed of voor een stoel, of in
het zingen van de psalmen in de
kerk!

Met het tekenen van bijvoorbeeld
een engel zitten we er dus al gauw
naast. Daarom kunnen we er beter
niet aan beginnen. Maar je doet er
op zichzelf geen zonde mee, als je
dat doet. Waar het tweede gebod
wel voor waarschuwt is, dat je
geen gelijkenis van bijvoorbeeld
een engel mag maken om je daar-
voor neer te buigen en te dienen!
Dat mogen en moeten we voor
God alleen! De bijbelse geschie-
denis en de kerkgeschiedenis laten
duidelijk zien dat wij geneigd zijn

om in plaats van God beelden,
zelfgemaakte beelden, te gaan ver-
eren of aanbidden! En de Heere
zegt in Psalm 97:

Dat ieder schaamrood zij,
Die onbeschroomd en vrij,
Een beeld durft eer bewijzen,
En nietig afgoôn prijzen!
Den waren God ten hoon;
Knield voor Hem, al gij goôn.
Zwicht voor den Opperheer,
Buigt u met ootmoed neer
Voor Zijn geduchte troon.

Om dezelfde reden moeten we
ook oppassen met het natekenen
van de Heere Jezus. Niet omdat
we niet weten hoe Hij er uit heeft
gezien, want dat weten we van
Petrus ook niet, en die wordt ook
nagetekend, toch? Zelf vind ik de
tekeningen van Jetses in de oude
kinderbijbels van Anne de Vries
bijzonder mooi en indrukwek-
kend. Als kind kon ik er uren naar
kijken.

Of het verkeerd, zelfs zonde is, om
de Heere Jezus te tekenen? Dat
geloof ik zelf niet zo. Hij is echt
Mens geworden, Hij heeft Zichzelf
laten zien. Maar, en daar hebben
de tegenstanders van tekeningen
of schilderijen van de Heere Jezus,
ook een punt, Hij was niet alleen
Mens, maar ook God! Laten we
daarom maar voorzichtig en teer
blijven.

In dit verband haal ik graag aan
wat wijlen ds. J. van der Vlies in
de verklaring van Zondag 35 zei,
bij de vraag of het maken van
een schilderij van de Heere Jezus
geoorloofd is, dat we geen rechter
hoeven te zijn over die schilders
die het wel gedaan hebben. Maar

hij vervolgt dan: "Weet u, met die
ontroering over een afbeelding van
de Heere Jezus kan het ook nog
zo zijn, dat we bakken vol ont-
roering hebben, terwijl het geloof
ten enenmale ontbreekt. Laat ik
het maar zo mogen zeggen: wan-
neer het Woord geen beslag heeft
gelegd op onze harten, wanneer
de Heilige Geest het geloof niet
gewerkt heeft in onze harten, het
geloof in de Christus der Schrif-
ten, dan zal ook een schilderij
van Jezus ons niet recht treffen,
gemeente!

Om zalig te worden moeten we
het lijden niet zien op een plaatje
of schilderij. Om zalig te worden
moeten we *geloven* wat de getui-
gen ons *in de Schrift* geschilderd
hebben aangaande Jezus. Zoals
Johannes het schrijft: En die het
gezien heeft, die heeft het getuigd,
en zijn getuigenis is waarachtig,
en hij weet, dat hij zegt, hetgeen
waar is, opdat ook gij geloven
moogt, Joh. 19:35. Johannes is er
zelf bij geweest en dat keert steeds
terug in het Evangelie en in zijn
brieven: Hetgeen wij dan gezien en
gehoord hebben, dat verkondigen
wij u, opdat ook gij met ons ge-
meenschap zoudt hebben en deze
onze gemeenschap ook zij met
de Vader en met Zijn Zoon Jezus
Christus, 1 Joh.1:3", einde citaat.
Dingen die je uit dit artikel niet
begrijpt kunnen papa en mama
wel verder uitleggen. Maar ik
bedank je hartelijk voor je vraag,
Renuka! Ik wens je Gods zegen
toe!

K. Hoefnagel

*Maar je kunt
ook in je
gedachten
een bepaalde
voorstelling
van de Heere
maken
en daarin
geloven.
Ook dat is
afgoderij!*

Boekbesprekingen

*Dr. W.H. Velema, Op weg naar het
einde, gebonden, 71 blz., € 10,90,
Uitgeverij De Banier, Apeldoorn,
ISBN 978-90-336-30170.*

Dit boekje is met name bestemd
voor ouderen en wil een handrei-
king zijn bij het zich voorberei-
den op het einde van het aardse
leven. Vanuit de Schrift wil de
auteur, die zelf ook al de leeftijd
der sterken heeft mogen bereiken,
overwegingen aanreiken voor de
laatste fase van het leven. Het

boekje biedt zeker stof tot over-
denking. We treffen een mooi
stukje over Filippenzen 3:14 aan
'Maar één ding doe ik, vergetende
hetgeen dat achter is, en strek-
kende mij tot hetgeen dat voor is,
jaag ik naar het wit, tot de prijs der
roeping Gods, die van boven is in
Christus Jezus.' Treffende din-
gen worden dan geschreven over
achteromzien, om je heen zien en
vooruitzien bij het ouder worden.
Bij het doorlezen van dit boekje

rezen er ook enkele vragen. Er is een stukje geschreven over de terugkeer van Naomi vanuit Moab naar Bethlehem. Op blz. 48 lezen we dan het volgende: "Haar terugkeer is geen geloofsdaad, maar een wanhoopsdaad." Mijns inziens wordt hier te weinig rekening gehouden met het feit dat Naomi in Moab gehoord had dat de HEERE Zijn volk bezocht had, gevende hun brood. Ook geeft kanttekening 41 op Ruth 1:21 weer dat de Heere Naomi van haar zonden heeft overtuigd. Ook lezen we dat Naomi haar schoondochter een nieuwe kans, wellicht een tweede huwelijk gunt (blz. 49 en 50). Het element van de geloofsbeproeving had hier naar mijn bescheiden mening genoemd moeten worden. Doordat Naomi Orpa en Ruth beproefde kwam het onderscheid tussen Orpa en Ruth duidelijk openbaar.

Ds. P. den Butter, De Hoop bleef leven, Over de koningen van Juda II, gebonden, 256 blz., € 23,50, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2364-1.

Het nu verschenen boek is het tweede deel over de koningen van Juda vanaf Achaz tot en met Zedekia. De auteur legt grondig de teksten uit en past ze toe. Enkele dingen uit dit boek willen we aan u doorgeven. Twee hoofdstukken zijn gewijd aan koning Manasse. Het eerste hoofdstuk heet: grote zonde. Het tweede: grote genade. Als het gaat over Manasse worden er vaak twee vragen gesteld. De eerste is of het historisch wel juist is dat Manasse is weggevoerd en later mocht terugkeren om weer te regeren. Is het allemaal wel echt gebeurd? Men heeft inscripties gevonden waaruit de echtheid van de gebeurtenissen bevestigd wordt. Door de lankmoedigheid van de koning van Assyrië werd de koning van Juda vrijgelaten en kon naar eigen land terugkeren. We lezen dan veelzeggend op blz. 144 "Blijkbaar hebben de inscripties meer gezag dan Gods Woord." In de Bijbel stond het immers altijd al. Maar nu de inscripties het onderschrijven wordt het voor historisch gebeurd, voor waar aangenomen.

De tweede vraag is of de bekering van Manasse wel echt is geweest. De auteur onderschrijft de echtheid van de bekering van Manasse. We lezen op blz. 145 "Natuurlijk, als we geloven dat we de gegevens van de Schrift moeten lezen als een tekening van de waarachtige bekering van deze koning, dan staan we daarmee voor een werk van de soevereine God. Een andere verklaring is er niet. Vrijmachtig heeft de Heere besloten deze zondaar te redden. Zonder enige verdienste van Manasses kant. De mens brengt dan niets mee. Hij wordt als goddeloze gerechtvaardigd. En laten we eerlijk zijn, dan komt er al snel een stuk verzet in ons naar boven. Te moeten constateren dat zalig worden een zaak van genade alleen is en dat elke menselijke bijdrage niets toevoegt, is nogal vernederend. Daar vallen we niet zo spoedig voor. Daar moet een mens het mee eens worden. Wanneer gebeurt dat? Als we onze braafheid verliezen en als we ondanks al onze rechtzinnigheid en deugdzaamheid toch door Gods recht veroordeeld worden en moeten gaan inzien dat we niets hebben waarmee we ons boven mensen als Manasse kunnen verheffen. We zijn net zo verdorven als hij. We moeten allemaal van Gods onverdiende gunst leven; een gunst die hij aan onwaardigen bewijst. Dat is immers wat genade is." De titel van het boek betekent dat de hoop op de geboorte van de grote Davidszoon bleef leven door de trouw van de Heere jegens het volk en jegens het huis van David. Ook nu nog is er sprake van hoop. De auteur verwoordt

dit zo aan het einde van zijn boek: "God blijft getrouw. Zijn Woord blijft waar. Gods genadegiften en Zijn roeping zijn onberouwelijk. De nog on vervulde beloften zullen ook vervulling krijgen. Onder andere het woord dat Paulus aankondigt als een geheimenis, namelijk dat gans Israël zalig zal worden (Rom. 11:26). Het volk, het land, de Messias – ze horen bij elkaar. Nog is er alle reden tot hoopvol verwachten. Gods genade is nog lang niet uitgeput. Van Hem mogen ook nu nog grote dingen worden verwacht." Ook dit derde en laatste deel in de serie over de koningen van Israël en Juda willen wij van harte bij u aanbevelen.

Dr. William den Boer en drs. Teun van der Leer (red.), Calvin, de baptisten en de gemeente van morgen, Apeldoornse studies no. 56, paperback, 119 blz., € 9,95, Uitgeverij Theologische Universiteit, Apeldoorn.

Het jaar 2009 is het vijfhonderdste geboortjaar van Calvin en ook stichtingsjaar van de eerste baptistengemeente in Amsterdam. Op 8 oktober 2009 werd een gezamenlijk symposium gehouden van het baptistenseminarium te Barneveld en de Theologische Universiteit te Apeldoorn. Dit gebeurde onder het thema: 'Calvin, de baptisten en de gemeente van morgen.' Op die dag werd geconcludeerd dat Calvin en het baptisme toch dicht bij elkaar liggen dan vaak wordt gedacht. Het nu verschenen boekje bevat de meeste bijdragen van die dag. De twee hoofdzinnen zijn opgenomen en drie van de vier workshops. In deze bundel wordt aandacht gegeven aan de verschillen tussen Calvin en de baptisten aangaande verbond, de plaats van de kinderen in de gemeente en de doop. We geven enkele regels weer van de hand van (nu) dr. Kater die we aantreffen op blz. 76: "Nadrukkelijk geeft Calvin dus aandacht aan de noodzaak van het geloof. De toezegging van de belofte dient te corresponderen met de toeëigening door het geloof. Ook dit aspect benadrukt de hoogspanning tussen verleden en toekomst in het leven van de (kinderen van)

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

de gemeente. Daarom 'op tijd' dopen. Op de tijd van Gods genadige toezegging, betekend en verzegeld in de doop. Het is die tijd die roept om de toeëigening door het geloof. Wachten tot dit eerst verwerkelijkt is, zoals in het credo-baptisme (dopen op geloof-vH), neemt de bijbelse hoogspanning weg tussen verleden en toekomst door eenzijdig in het verleden de grond te zoeken voor de doop. Wie echter binnen het paedobaptisme (dopen van kinderen -vH) eenzijdig gericht is op de toekomst, zonder het verleden mee te laten spreken, neemt eveneens deze hoogspanning tussen belofte en vervulling weg."

Ds. P. van Ruitenburg, Heilig willen leven, gebonden, 71 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2381-8.

De ondertitel luidt: 'Als God tot dankbaarheid stemt.' Dit boekje is een vervolg op 'Een hele verandering', 'Dieper buigen' en 'Ongetwijfeld.' Dit boekje gaat niet concreet over de tien geboden, maar over de noodzaak en het verlangen om heilig te leven. We lezen in het voorwoord: "De vraag is dus wat de Bijbel zegt over heilig leven. Wat is heilig leven, waarom wordt het van ons gevraagd, is het moeilijk, welke strijd brengt het mee, hoe worden problemen opgelost, wat is de drijfveer om heilig te leven? Met andere woorden: wat is de ware heiligmaking?" Een enkele zaak uit dit eenvoudige boekje willen we aan u doorgeven. Op blz. 46 wordt geschreven over 'Vermaak in Gods wet.' We lezen daar het volgende: "Het is dus een mooi leven om tegen de zonde te strijden. Er is niets sombers aan. Al moet je over jezelf klagen, Gods Woord en Gods wet zijn goed en het is de moeite waard om de goede strijd te strijden. Gods wil doen stelt nooit teleur. Gehoorzaamheid laat je nooit leeg, geeft geen spijt en je krijgt er Gods goedkeuring op. Wie in Gods kracht tegen de zonden strijdt en een vermaak heeft in Gods wet, heeft het zo slecht nog niet. Stel je voor dat Gods kinderen alleen maar heilig wilden leven omdat het moet en met tegenzin.

Dat zou niet tot Gods eer zijn. Ze houden echter van Gods wet. Gods kinderen raken teleurgesteld in zichzelf, maar krijgen meer vermaak in Gods wet. Verwar dat niet met wetticisme, formalisme en farizeïsme."

Ds. P. van Ruitenburg, Opgestaan, gebonden, 155 blz., € 9,90, Uitgeverij Den Hertog, Houten, ISBN 978-90-331-2369-6.

In dit boekje worden diverse aspecten van het heilsfeit van de opstanding op eenvoudige wijze belicht. We willen een citaat aan u doorgeven wat gaat over de specerijen die door de vrouwen werden meegebracht toen zij naar het graf gingen. We lezen op blz. 29 en 30: "En toch prijzen we de vrouwen er niet voor dat ze zalf en olie meebrengen. Ze mogen Jezus zoeken, maar zo hoeft het niet. Ze hadden kunnen weten dat Jezus op de derde dag na Zijn dood zou opstaan en al deze drukte was dus voor niets. Zeker, ze deden het uit liefde, maar we kunnen ook in de liefde dwalen en we kunnen Jezus op de verkeerde manier of op de verkeerde plek zoeken.

Ook vandaag zoeken sommigen wel oprecht maar toch op de verkeerde manier naar de Heere Jezus. Men kan bijvoorbeeld denken dat men God moet bewegen met tranen, dat we eerst goede werken moeten doen of genoeg liefde moeten opbrengen. Op die manier is de Zaligmaker niet te vinden. Ook Gods kinderen moeten nog veel leren. Hun liefde is oprecht, hun zoeken komt uit het hart, maar de dingen staan niet altijd op hun plaats."

Friedensstimme

Op Zijn
Woord

"Iedere Rus een eigen Bijbel? Niet realistisch!"

Op het Woord van Jezus, wierp Petrus het net uit aan de andere zijde van het schip. Dat lag niet voor de hand! Maar de Heere sprak en het net kwam vol op Zijn Woord.

In gehoorzaamheid aan datzelfde Woord steunt Friedensstimme evangelisten in de voormalige Sovjet-Unie. Zij geven Gods Woord, de boodschap van zonde en genade, door in alle streken van dat land. Een onmogelijke opgave. Een heerlijke dienst. U kunt dit

werk steunen met uw gebed en gaven. U kunt dit werk steunen met uw gebed en gaven.

Uw bijdrage is welkom op:
GIRO 41 32 334.

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | T 0182 - 538 544 | www.friedensstimme.nl

Stichting China
Veenendaal

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

*Rust en ontspanning in de
prachtige Vulkaaneifel!
Dichtbij
Friedensstimme-gemeente*

**Ruime appartementen te
huur.**

Inl.: 0049-6594258990 en
www.huizesolagratia.nl

Oude CGK
prekenbanden en cassettes
gratis af te halen bij J. Brouwer
Almerelaan 10 Urk. Tel. 0527-681714.

**ISRAËL – 6 daagse reis
in de herfstvakantie
D.V. 24 oktober - € 975,-**

Vraag vrijblijvend ook naar de
vele andere reizen.
Hartelijk welkom !

KREIJKES VAKANTIE IDEE
www.kreijkes.nl - 0548-514188

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting
Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:
Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:
Kopij voor het volgende nummer van
"Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:
P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
ING 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 13,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 12 dollar per jaar.
Advertenties € 0,36 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

REVOKE

www.revoke.nl
E info@revoke.nl
T 0184-642253

De vereniging streeft onder meer naar:

- het bevorderen van contacten tussen
ongewild kinderloze echtparen
- het steun verlenen aan deze doelgroep
- het geven van voorlichting
- ethische aspecten belichten op
behandelmethode voor
onvruchtbaarheid

Reformatische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen

Thuis studeren in uw eigen tempo

Het zien op Jezus, De stad Gods, De Redelijke Godsdienst, de Institutie.

Overbekende titels, misschien hebt u ze thuis wel staan. Maar hebt u ze ooit helemaal gelezen?
De cursussen van De Banier stimuleren u om zo'n standaardwerk door te nemen en de stof te verwerken.
Gewoon thuis, in uw eigen tempo en begeleid door deskundige docenten. Via internet of schriftelijk.

Studeren via internet

Uw studie verloopt geheel via internet. U krijgt een wachtwoord om in te
loggen en het hele studieproces vindt online plaats. U communiceert
rechtstreeks met de docent, maar ook met uw medecursisten.

Met de cursus over *De Stad Gods* verdiept u uw persoonlijke kennis over dit
levenswerk van Augustinus en leert u het belang van zijn boek in te zien voor
de huidige maatschappij.

Bij de cursus over *De Redelijke Godsdienst* bestudeert u het boek aan
de hand van vragen, waarbij Brakel van bladzijde tot bladzijde wordt gevolgd.

De *Institutie van Calvijn* bestudeert u aan de hand van vragen en
opdrachten. U kunt de *Institutie* zowel in de vertaling van Sizoo als
van De Niet (2009) gebruiken.

Schriftelijk studeren

Drie cursussen zijn ook schriftelijk te volgen. De cursus over *Het zien
op Jezus* van Ambrosius wordt uitsluitend schriftelijk aangeboden. U
stuurt de antwoorden per post of per e-mail naar de docent.

code	auteur	Titel van het boek	schriftelijk	internet	cursusduur
Br	W. à Brakel	De Redelijke Godsdienst (3 dl)	€ 279,-	€ 259,-	3 jaar - maximaal 5 jaar
Cal	J. Calvijn	De Institutie	€ 229,-	€ 219,-	2 jaar - maximaal 3 jaar
Aug	A. Augustinus	De stad Gods	n.v.t.	€ 199,-	1 jaar - maximaal 2 jaar
Am	I. Ambrosius	Het zien op Jezus	€ 219,-	n.v.t.	maximaal 5 jaar

U kunt desgewenst het bijbehorende boek direct bestellen.

Meer informatie en een opgaveformulier vindt u op
www.debanier.nl/cursussen

**Vraag nu een
gratis
proefles aan:**

cursus@debanier.nl
tel. 085-8380303